

Hız. Peygamber'in Su Unsurunda Tezahür Eden Mucizeleri

The Prophet's Miracles Occuring in the Water Element

Hikmet AKDEMİR

Prof.Dr., Hitit Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslami Bilimler Bölümü,
Tefsir Anabilim Dalı
Prof.Dr., Hitite University, Faculty of Theology, Department of Basic Islamic
Sciences, Studies of Exegesis
Çorum / Turkey
hikmetakdemir@gmail.com orcid.org/0000-0002-0090-4574

Article Information / Makale Bilgisi

ArticleTypes / Makale Türü: Research Article / Arařtırma Makalesi
Submitted / Geliř Tarihi: 27 October / Ekim 2020
Accepted / Kabul Tarihi: 27 December / Aralık 2020
Published / Yayın Tarihi: 31 December / Aralık 2020
PubDateSeason / Yayın Sezonu: December / Aralık
Issue / Sayı: 10 Pages / Sayfa: 57-75
Cite as / Atf: Akdemir, Hikmet. "Mucizelerin Bilimsel Tezahürü [*Scientific Manifestations of Miracles*]". *Katre Uluslararası İnsan Araştırmaları Dergisi – Katre International Human Studies Journal* 10 (December / Aralık 2020), 57-75.

Plagiarism / İntihal: This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software. / Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi.

Copyright © Published by İstanbul İlim ve Kültür Vakfı / Istanbul Foundation for Science and Culture, İstanbul, Turkey. All rights reserved.

Hız. Peygamber'in Su Unsurunda Tezahür Eden Mucizeleri

(*Mu'cizât-ı Ahmediye Risalesi'nin Sekizinci İşaret'inde Yer Alan Rivayetlerin Kaynak Tahlili*)

Öz: Bediüzzaman Said Nursi'nin telif ettiği "*Mektubat*" adlı eserinin Hız. Peygamber'in mucizelerinden bahseden *On Dokuzuncu Mektub*'un diğer adı "*Mu'cizât-ı Ahmediye (a.s.m.) Risalesi*"dir. Bu risalenin Sekizinci İşaret'inde Hız. Peygamber'in su unsurunda tezahür eden mucize rivayetlerine yer verilir. Bu alt bölümde dokuz farklı rivayete yer verilmiştir. Bu rivayetleri bazen bir ya da birkaç kaynak zikrederek nakleden Bediüzzaman, bazı rivayetlerde ise kaynak belirtmez; bunların sahih bir nakille geldiğini söyler ve sadece hadisin ilk ravisini zikreder. Klasik yazım tekniğine göre müellifler genellikle rivayetin sahibini veya kitabın ismini kaynak olarak belirtmekle yetinirler, günümüzde olduğu gibi ayrıntılı kaynak bilgisine yer vermezlerdi. Bediüzzaman Said Nursi de kitaplarını klasik usûle göre telif ettiğinden genellikle rivayetlerin bap isimlerine, eserin sayfa ve hadisin sıra numarasına yer vermemiştir. Ancak günümüzde hazırlanan ilmî eserlerde nasllara dayanan görüşlerin kaynaklarının verilmesi ilmî gelenek haline gelmiştir. Bu sebeple çağımızda oldukça etkili bir bilim insanı olan Bediüzzaman Said Nursi'nin eserlerinde verdiği rivayetlerin kaynaklarının tam olarak bilinmesi önem kazanmıştır. Konuya bir örnek olmak üzere bu makalede ise Hız. Peygamber'in (a.s.m.) su unsurunda tezahür eden mucizelerinin anlatıldığı rivayetlerin kaynakları tespit edilmiş, ayrıca metinler arasında mukayese yapılmıştır. Başka bir deyişle Bediüzzaman'ın naklettiği rivayetlerin sahih Hadis ve erken dönem Siyer kaynaklarında yer alan rivayetlerle örtüşüp örtüşmediği ya da ne kadar örtüştüğü ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kelâm, Rivayet, Mucize, Said Nursi, Risale-i Nur, Mektubat, Su mucizesi.

The Prophet's Miracles Occuring in the Water Element

Abstract

The Nineteenth Letter, a chapter in the book written by Bediuzzaman Said Nursi called "Mektubat" (The Letters) talks about the miracles of the Prophet Mohammad (pbuh) and it is also called "Mu'cizât-ı Ahmediye Risalesi" (Treatise on the Miracles of Mohammad). In the Eighth Sign of this treatise (8th Subchapter), the narrations of the miracle the Prophet manifested in the water element are mentioned. Nine different narrations are included in this subsection. Bediuzzaman, who quoted some of these narrations by citing one or more sources, does not cite any source in some narrations; he says that they came with a sound report and he only

mentions the first narrator of the hadith. According to the classical writing technique, the authors were contented with stating the author of the narration or the name of the book as the source, they did not include detailed source information as it is done today. Since Bediuzzaman Said Nursi also compiled his books according to the classical style, he generally did not include the titles of the narration section, the page and sequence number of the hadith. However, this issue has gained importance today and it has become a scientific tradition to give sources of views based on the fundamentals in the scientific works. For this reason, it has become important to know exactly the sources of the narrations given in the works of Bediuzzaman Said Nursi, who is a very influential scholar in our age. To present an example of the subject the sources of the narrations about the miracles of the Prophet manifested in the water element were determined and a comparison was made between the texts in this article. In other words, it has been revealed whether or how much the narrations reported by Bediuzzaman coincide with the narrations in the authentic Hadith and Siyer sources.

Keywords: Kalām, Narration, Miracle, Said Nursi, Risale-i Nur, the Letters, Water Miracle.

Giriş

İnsanların duyularına hitap eden ve “kevnî mucize” diye de adlandırılan hissî mucizeler, Allah’ın gönderdiği peygamberleri tasdik ve teyit anlamına gelen harikulâde hallerdir. Başka bir ifadeyle hissî mucize Allah’ın, elçilerinin kendisi tarafından gönderildiğini teyit için insanların “tabiat kanunu” dedikleri düsturlarını onların elinde değiştirmesidir. Kur’an-ı Kerim’de birçok peygambere mucize verildiğinin anlatılması bunun da bir sünnetullah olduğunu göstermektedir.¹ İlahî hikmetin muktezası olarak geçmiş peygamberlerin elinde zuhur eden bu sünnetullahın Hz. Peygamber’de de (a.s.m.) -hatta daha ekmel bir surette- tezahür etmiştir.

Hz. Peygamber’i (a.s.m.) diğer peygamberlerden ayıran en

¹ Kur’an-ı Kerim’de zikredilen meşhur mucizelerin bazılarını şöyle sıralayabiliriz: Hz. Salih’in kayadan çıkarılan devesi (el-A’râf 7/73; Hüd 11/64; eş-Şu’arâ 26/155; eş-Şems 91/13), Hz. İbrahim’i ateşin yakmaması (el-Enbiyâ 21/69); Hz. Mûsâ’nın asasının yılanı dönüşmesi ve koynuna koyup çıkardığı elinin parlak bir ışık vermesi (el-A’râf 7/107-108, 117-122; Tâhâ 20/19-22, 67-70); Hz. İsa’nın kuşa benzer bir şekil verdiği çamura üflemesiyle canlı kuş olması, Allah’ın izniyle ölüleri diriltmesi, doğuştan kör olanlara ve alaca hastalığına yakalananlara Allah’ın izniyle şifa vermesi (Âl-i ‘İmrân 3/49; el-Mâide 5/110).

önemli vasıf onun risaletinin evrensel olması; son peygamber olması hasebiyle getirdiği mesajın kıyamete kadar devam etmesidir. Diğer peygamberlerde böyle bir durum söz konusu olmadığı için onlara hayatlarıyla mukayyet olan hissî mucizeler verilmiştir. İlahî hikmet, Hz. Peygamber'in (a.s.m.) risaletinin kıyamete kadar devam etmesi sebebiyle ona, hayatı ile sınırlı olmayıp tüm zamanlara yayılan bir mucizenin verilmesini gerektirmektedir. Bu da Hz. Peygamber'e (a.s.m.) verilen en büyük mucizenin hissî değil manevî ve daimî olmasını iktiza etmektedir. Bu manevî mucize Kur'an-ı Kerim'dir ve her asırda kendisinin Allah'ın kelamı olduğunu inkâr eden bütün insanlara, en son safhada tek bir suresinin benzerini getirmeleri konusunda meydan okumaya devam etmektedir.

Bediüzzaman'a göre hissî mucizelerden haber veren rivayetlerin birçoğu tek başına ele alındıklarında ahad yolla gelmiş oldukları görülse de netice itibariyle manen mütevatir seviyesine ulaşmaktadır. O bu hususu Sekizinci İşaret'in mukaddimesinde özetle şu şekilde izah eder: "Hz. Peygamber'le (a.s.m.) ilgisi olan önemli bir olayın bir sahabe topluluğu içinde vuku bulması ve bunun onlardan biri ya da birkaçı tarafından rivayet edilmesi halinde yalan konusunda çok hassas olan diğer sahabelerin buna itiraz etmemesi, söz konusu olayın hepsi tarafından tasdik edildiği anlamına gelir. Bu olayları anlatan rivayetler, onlardan aynı hassasiyetle bir sonraki nesle aktarılmış, onlardan da ehl-i tahkik olan muhaddislerin eline geçmiş ve onların eserlerinde nakledilerek günümüze kadar gelmiştir." ² Hadislerin sıhhati konusundaki bu değerlendirmenin Bediüzzaman'ın kendisine özgü bir yaklaşım tarzı olduğunu söyleyebiliriz.

Bediüzzaman bu ifadeleriyle ahad rivayetlerin sıhhati konusunda akla gelen şüpheleri izale ettikten sonra Hz. Peygamber'in (a.s.m.) su ile ilgili mucizelerini nakletmeye başlar. Şimdi bu rivayetleri Bediüzzaman'ın ifadelerini sadeleştirerek mealen teker teker zikredip sahih hadis kaynaklarında nakledilip nakledilmediğini, nakledilmiş iseler bu rivayetlerle örtüşüp örtüşmediğini ya da ne oranda örtüşüğünü tahkik edelim.

1. Parmaklarından Su Akması

² Bediüzzaman Said Nursî, *Mektubat* (İstanbul: Söz Basım Yayın, 2005), 176-177.

Bediüzzaman, Hz. Peygamber'in (a.s.m.) mübarek parmaklarından su akmasını anlatan rivayetlere üç ayrı başlık altında üç misal verir:

1.1. Zervâ Mahallesinde Hz. Peygamber'in Parmaklarından Akan Sudan Üç Yüz Kişinin İçmesi ve Abdest Alması

Bediüzzaman Said Nursi olayı şöyle nakletmektedir:

"Hz. Enes şöyle der: "Biz üç yüz kişi, Zevrâ denilen yerde Hz. Peygamber (a.s.m.) ile beraberdik. Allah Resûlü (a.s.m.) ikinci namazını kılmamız için abdest almamızı emretti. Ancak su yoktu. Az miktar da olsa su bulunup getirilmesini emredince biz de bulup getirdik. Akabinde mübarek ellerini o suyun içine daldırdı. Parmaklarından çeşme gibi su aktığını gördüm. Oradaki üç yüz kişinin hepsi geldi; hem su içtiler, hem de abdest aldılar."³

Bediüzzaman bu rivayet için isim vererek Buhârî'nin *Sahîh'i* (ö. 256/870) ile Müslim'in (ö. 261/875) *Sahîh'i*ni kaynak olarak göstermiştir. Bu iki eserin yanı sıra diğer sahih kaynaklarda da nakledildiğini belirttiği rivayet, adı geçen iki eserde şöyle geçmektedir:

1-Buhârî'nin *Sahîh'i*indeki metin:

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِإِنَاءٍ، وَهُوَ بِالرُّوْرَاءِ، فَوَضَعَ يَدَهُ فِي الْإِنَاءِ، «فَجَعَلَ الْمَاءَ يَنْبُعُ مِنْ بَيْنِ أَصَابِعِهِ، فَتَوَضَّأَ الْقَوْمُ» قَالَ قَتَادَةُ: قُلْتُ لِأَنَسٍ: كَمْ كُنْتُمْ؟ قَالَ: ثَلَاثَ مِائَةٍ، أَوْ زُهَاءَ ثَلَاثَ مِائَةٍ

Hz. Enes'ten (r.a.) rivayet edilmiştir; o şöyle dedi: "Zevrâ'da iken Hz. Peygamber'e (a.s.m.) bir kap getirildi. O, elini kabın içine batırdı. Akabinde parmaklarının arasından su fışkırdı. [Oradaki] insanlar [o su ile] abdest aldı." Katâde dedi ki: Hz. Enes'e "Kaç kişiydiniz?" diye sordum. "Üç yüz ya da üç yüz civarında!" dedi.⁴

2-Müslim'in *Sahîh'i*indeki metin:

حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ، أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابَهُ بِالرُّوْرَاءِ - قَالَ: وَالرُّوْرَاءُ بِالْمَدِينَةِ عِنْدَ السُّوقِ وَالْمَسْجِدِ فِيمَا نَحْنُ - دَعَا بِقَدَحٍ فِيهِ مَاءٌ، فَوَضَعَ كَفَّهُ فِيهِ «فَجَعَلَ يَنْبُعُ مِنْ بَيْنِ أَصَابِعِهِ، فَتَوَضَّأَ جَمِيعُ أَصْحَابِهِ» قَالَ قُلْتُ: كَمْ كَانُوا؟ يَا أَبَا حَمْرَةَ قَالَ: «كَانُوا زُهَاءَ الثَّلَاثِمِائَةِ»

Bize Enes b. Mâlik şunu anlattı: Hz. Peygamber (a.s.m.) ashabıyla

³ Nursî, *Mektubat*, 178.

⁴ Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâil b. İbrâhîm el-Cu'fî el-Buhârî, *Şahîhu'l-Buhârî* (Beirut: Dâru Tavkî'n-Necât, 1422), 4/192.

birlikte Zevrâ'da idi. -Zevrâ, Medine'de çarşının ve oradaki mescidin yanında olan bir mekândır.- İçinde su bulunan bir su kabı getirilmesini istedi. [Su kabı getirilince] avuç içini kabın içine batırdı. Akabinde parmaklarının arasından su fışkırmaya başladı. Bütün ashabı [o su ile] abdest aldı. [Rivayeti Hz. Enes'ten nakleden Katâde] dedi ki: Ona "Ey Ebû Hamza! Kaç kişiydiniz?" diye sordum. "Üç yüz civarında!" dedi.⁵

Görüldüğü gibi Bediüzzaman'ın naklettiği hadis metni ile Buhârî ve Müslim'in aktardıkları metin arasında "suyun parmakların arasından akması-parmaklardan akması" gibi küçük bir detayın dışında hiçbir fark yoktur. Bediüzzaman, bu rivayetin bu iki eserin dışında birçok sahih kaynaktan da yer aldığını belirtmiştir. Hadisin benzer lafızlarla nakledildiği söz konusu kaynaklardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz: İmam Mâlik'in (ö. 179/795) *el-Muvatta'* adlı eseri,⁶ Ahmed b. Hanbel'in (ö. 241/855) *el-Müsned'i*,⁷ İbn Hibbân'ın (ö. 354/965) *Şahîh'i*,⁸ Beyhakî'nin (ö. 458/1066) *Delâilü'n-nübüvve'si*⁹ ve Kadı İyâz'ın (ö. 544/1149) *Şifâ'sı*.¹⁰

1.2. Hudeybiye'de Bin Beş Yüz Kişinin Hz. Peygamber'in Parmaklarından Akan Bir Kırba Sudan İçip Kaplarını Doldurmaları

Bediüzzaman Said Nursi, Câbir b. Abdullah'ın rivayet ettiği bu olayı şöyle nakleder:

"Biz bin beş yüz kişi Hudeybiye gazvesinde susadık. Allah Resûlü (a.s.m.) deriden imal edilmiş bir su kabı olan kırbadan abdest aldı. Sonra elini o kırbanın içine daldırdı. Parmaklarından çeşme gibi su aktığını gördüm. Bin beş yüz kişi o kırbadan su içip kırbalarını

⁵ Ebû'l-Hüseyn Müslim b. el-Haccâc b. Müslim el-Kuşeyrî, *Şahîhu Müslim*, nşr. Muhammed Fuâd Abdalbaki (Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-'Arabî, t.y.), 4/1783.

⁶ Mâlik b. Enes, *el-Muvatta'*, nşr. Muhammed Fuâd Abdalbaki (Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-'Arabî, 1406/1985), 1/32.

⁷ Ebû Abdillâh Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî el-Mervezî, *Müsnedü'l-imâm Ahmed b. Hanbel*, nşr. Şu'ayb el-Arnaût vd., (Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1421/2001), 120/153.

⁸ İbn Hibbân, Ebû Hâtim Muhammed b. Hibbân b. Ahmed el-Büstî, *Şahîhu İbn Hibbân*, nşr. Şu'ayb el-Arnaût (Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1408/1988), 14/402.

⁹ Ebû Bekr Ahmed b. el-Hüseyn b. Alî el-Beyhakî, *Delâilü'n-nübüvve ve ma'rifetü ahvâli's-şerî'a* (Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1405), 4/124-125.

¹⁰ Ebû'l-Fazl İyâz b. Mûsâ b. İyâz el-Yahsubî, *eş-Şifâ bi-ta'rîfi huquki'l-Muştafâ* (Ammân: Dâru'l-Feyhâ, 1407), 1/551.

doldurdular. Sâlim b. Ca'd, Câbir'e 'Orada kaç kişiydiniz?' diye sorunca Câbir 'Yüz bin kişi olsaydık o su yine yeterdi. Ama biz bin beş yüz kişiydik.'¹¹

Bediüzzamanbu rivayet için ilkinde olduğu gibi yine isim vererek Buhârî'nin *Sahîh'i* ile Müslim'in *Sahîh'i*ni kaynak olarak göstermiştir. Hadis, söz konusu iki kaynakta şöyle geçmektedir:

1-Buhârî'nin *Sahîh'i*indeki metin:

عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: عَطِشَ النَّاسُ يَوْمَ الْحُدَيْبِيَّةِ وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ يَدَيْهِ رَكْوَةٌ فَتَوَضَّأَ، فَجَهِشَ النَّاسُ نَحْوَهُ، فَقَالَ: «مَا لَكُمْ؟» قَالُوا: لَيْسَ عِنْدَنَا مَاءٌ نَتَوَضَّأُ وَلَا نَشْرَبُ إِلَّا مَا بَيْنَ يَدَيْكَ، فَوَضَعَ يَدَهُ فِي الرِّكْوَةِ، فَجَعَلَ الْمَاءُ يَثُورُ بَيْنَ أَصَابِعِهِ، كَأَمْثَالِ الْعَيْونِ، فَشَرِبْنَا وَتَوَضَّأْنَا قُلْتُ: كَمْ كُنْتُمْ؟ قَالَ: لَوْ كُنَّا مِائَةَ أَلْفٍ لَكَفَّانَا، كُنَّا خَمْسَ عَشْرَةَ مِائَةً

Sâlim b. Ebü'l-Ca'd (r.a.), Câbir b. Abdullah'ın şöyle dediğini rivayet etmiştir: "Hudeybiye gününde insanlar susadı. Hz. Peygamber'in (a.s.m.) önünde deriden yapılmış küçük bir su kırbaşı vardı. Ondaki suyla abdest aldı. İnsanlar ona doğru yöneldiler. Hz. Peygamber (a.s.m.) onlara "Neyiniz var?" diye sorunca dediler ki: "Senin önündeki sudan başka ne abdest alacak ne de içecek suyumuz var!" Bunun üzerine Allah Resûlü (a.s.m.) elini su kırbasına batırdı. Hemen akabinde parmaklarının arasından su fışkırmaya başladı. [O akan sudan] içtik ve abdest aldık." [Sâlim b. Ebü'l-Ca'd dedi ki: Câbir b. Abdullah'a] "Kaç kişiydiniz?" dedim. O bu soruma şöyle cevap verdi: "Yüz bin kişi bile olsaydık o su bize yeterdi. Biz bin beş yüz kişiydik."¹²

2-Müslim'in *Sahîh'i*indeki metin:

Müslim, bu hadisin tamamını değil de sadece soru-cevaptan ibaret olan son kısmını eserinde nakletmiştir:

عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ، عَنْ جَابِرِ، قَالَ: «لَوْ كُنَّا مِائَةَ أَلْفٍ لَكَفَّانَا، كُنَّا خَمْسَ عَشْرَةَ مِائَةً»

[Sâlim b. Ebü'l-Ca'd dedi ki: Câbir b. Abdullah'a] "Kaç kişiydiniz?" dedim. O bu soruma şöyle cevap verdi: "Yüz bin kişi bile olsaydık o su bize yeterdi. Biz bin beş yüz kişiydik."¹³

Bu hadisi yukarıdaki müelliflerin yanı sıra İbn Huzeyme (ö. 311/924), Ebû Nu'aym (ö. 410/1038), İbn Kesîr (ö. 774/1373) ve

¹¹ Nursî, *Mektubat*, 178.

¹² Buhârî, *Şahîh-i Buhârî*, 4/193.

¹³ Müslim, *Şahîh-i Müslim*, 3: 1484.

Süyûtî (ö. 911/1505) de eserlerinde nakletmişlerdir.¹⁴

İlk örnekte olduğu gibi bu rivayette de Bediüzzaman'ın naklettiği metin ile kaynaklarda varit olanlar arasında, raviler ve sayılar gibi detaylar da dahil olmak üzere kayda değer herhangi bir fark yoktur.

1.3. Buvat Gazvesinde Bir Teknenin Hz. Peygamber'in Parmaklarından Akan Su ile Dolması

Bediüzzaman Said Nursi, Buvat gazvesinde vuku bulan bu mucizeyi şöyle dile getirir:

Buhârî, Müslim ve diğer sahih kaynakların beyanına göre Hz. Câbir dedi ki: "Allah Resûlü (a.s.m.) 'Abdest suyu için nida et!' buyurdu. 'Hiç su yok!' denilince az miktarda suyun bulunmasını emretti. Çok az miktarda su bulup getirdik. Elini o az miktardaki suyun üzerine kapadı ve bilmediğim bazı şeyler okudu. Akabinde kafilenin büyük teknesinin getirilmesini emretti. Tekneyi bana getirdiler, ben de onu Hz. Peygamber'in (a.s.m.) önüne koydum. Elini teknenin içine koydu ve parmaklarını açtı. O az suyu mübarek elinin üzerine döktüm. Bir de ne göreyim, parmaklarından çokça su aktı ve tekne doldu. Suya ihtiyacı olanları çağırdım. Herkes gelip abdest aldı ve su içti. Su almayan kimsenin kalmadığını söyleyince Hz. Peygamber (a.s.m.) elini kaldırdı. Tekne halen daha ağzına kadar doluydu."¹⁵

Müslim'in *Sahîh*'inde uzun bir rivayet olarak naklettiği bu olayın mucize ile ilgili kısmını Kadı İyâz eserinde şöyle özetler:

وَفِي رَوَايَةِ الْوَلِيدِ بْنِ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ عَنْهُ فِي حَدِيثِ مُسْلِمٍ الطَّوِيلِ فِي ذِكْرِ غَزْوَةِ
بُؤَاطٍ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «يَا جَابِرُ.. نَادِ الْوُضُوءَ- وَذَكَرَ الْحَدِيثَ
بِطَوِيلِهِ وَأَنَّهُ: لَمْ يَجِدْ إِلَّا قَطْرَةً فِي عِزْلَاءٍ شَجَبَ فَاتِي بِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَغَمَزَهُ وَتَكَلَّمَ

¹⁴ Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, 22: 398; İbn Huzeyme, Ebû Bekr Muhammed b. İshâk b. Huzeyme es-Sülemî en-Nisâbü'rî, *es-Şahîh*, nşr. Muhammed Mustafa el-A'zamî (Beyrut: el-Mektebü'l-İslâmî, t.y.), 1/65; İbn Hibbân, *Şahîhu İbn Hibbân*, 14/480; Ebû Nu'aym el-İsfahânî, Ebû Nuaym Ahmed b. Abdillâh b. İshâk el-İsfahânî, *Delâilü'n-nübüvve*, nşr. Dr. Muhammed Revâs Kal'acî - Abdulber Abbâs (Beyrut: Dâru'n-Nefâis, 1406/1986), 1/407; Beyhakî, *Delâilü'n-nübüvve*, 4/116; Kadı İyâz, *eş-Şifâ*, 1/552; İbn Kesîr, Ebû'l-Fidâ' İmâdüddîn İsmâil b. Şihâbiddîn Ömer b. Kesîr b. Dav' b. Kesîr el-Kaysî el-Kureşî el-Busrâvî ed-Dımaşkî eş-Şâfiî, *el-Bidâye ve'n-nihâye*, nşr. Ali Şîrî (Beyrut: Dâru İhyâit-Türâsi'l-'Arabî, 1408/1988), 6/105; Ebû'l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muhammed el-Hudayrî es-Süyûtî eş-Şâfiî, *el-Haşâ'îşu'l-kübrâ* (Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, t.y.), 6/105

¹⁵ Nursî, *Mektubat*, 179.

بِشَيْءٍ لَا أَدْرِي مَا هُوَ..» وَقَالَ: «نَادِبِجْفَنَةَ الرَّكْبِ فَأَتَيْتُ بِهَا فَوَضَعْتُهَا بَيْنَ يَدَيْهِ..» وَذَكَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَسَطَ يَدَهُ فِي الْجَفْنَةِ، وَفَرَّقَ أَصَابِعَهُ.. وَصَبَّ جَابِرٌ عَلَيْهِ وَقَالَ: بِسْمِ اللَّهِ قَالَ: «فَرَأَيْتَ الْمَاءَ يَفُورُ مِنْ بَيْنِ أَصَابِعِهِ..» ثُمَّ قَارَتِ الْجَفْنَةُ وَاسْتَدَارَتْ حَتَّى امْتَلَأَتْ وَأَمَرَ النَّاسَ بِالِاسْتِنْقَاءِ فَاسْتَنْقَوْا حَتَّى رَوَوْا.. فَقُلْتُ: «هَلْ بَقِيَ أَحَدٌ لَهُ حَاجَةٌ» فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ مِنَ الْجَفْنَةِ وَهِيَ مَلَأَى

“Müslim’in Buvât gazvesini anlatırken uzunca zikrettiği, Velîd b. Ubâde b. es-Sâmit’in Hz. Câbir’den naklettiği rivayette Hz. Câbir şöyle der: Allah Resûlü (a.s.m.) bana ‘Ey Câbir, Abdest/abdest suyu için nida et!’ –Müslim, bu hadisi uzun metniyle zikretti. Orada geçtiğine göre- Hz. Câbir eski bir kırbanın alt tarafındaki ağzında kalmış bir [kaç] damla sudan başka su bulamadı. Bu azıcık su Hz. Peygamber’e (a.s.m.) getirildi. [Hz. Câbir diyor ki:] Allah Resûlü (a.s.m.) ne olduğunu anlamadığım bazı şeyler söyledi ve akabinde ‘Kafilenin büyük testini getirin!’ diye seslendi. Ben de hemen o testi getirip onun önüne koydum Hz. Peygamber (a.s.m.) elini testin içine açık vaziyette koydu ve parmaklarının arasını açtı. Hz. Câbir o azıcık suyu Allah Resûlü’nün (a.s.m.) elinin üstüne döktü. Allah Resûlü (a.s.m.) ‘Bismillah/Allah’ın adıyla!’ dedi. [Hz. Câbir sözüne şöyle devam ediyor:] Allah Resûlü’nün (a.s.m.) parmaklarının arasından suyun fışkırdığını gördüm. Teş de pınar gibi kaynadı, içindeki su yükseldi ve nihayet doldu. Hz. Peygamber (a.s.m.) insanların su almalarını emretti. İnsanlar [içmek ve abdest almak için] su aldılar ve nihayet suya doydular. ‘İhtiyacı olan bir kimse kaldı mı?’ dedim. [İhtiyacı olan kimsenin kalmadığı anlaşılınca] Allah Resûlü (a.s.m.) elini testten çıkardı. Teş hâlâ dopdolmuş idi.”¹⁶

Bu hadis-i şerifi Kütüb-i Sitte müelliflerinden sadece Müslim, *Şahîh*’inde zikretmiştir. Dolayısıyla Bediüzzaman’ın bu rivayeti Buhârî’nin de naklettiğini söylemesi bir sehiv eseridir.

Bu rivayetin devamında Bediüzzaman’ın “İbni Mes’ud da aynen rivayetinde diyor ki: Ben gördüm ki, Resûl-i Ekrem’in (aleyhissalâtü vesselâm) parmaklarından çeşme gibi su akıyor.” ifadesi, bu rivayetle ilgili olmayıp başka benzer rivayetlerde geçen ve genel olarak bu kabilden mucizelerdeki keyfiyeti beyan eden bir tavsif olarak değerlendirilebilir.¹⁷

¹⁶ Müslim, *Şahîh-i Müslim*, 4/2307; İbn Hibbân, *Şahîhu İbn Hibbân*, 14/455-458; Beyhakî, *Delâilü'n-nübüvve*, 6/7-10; Kadı İyâz, *eş-Sifâ*, 1/552; İbn Kesîr, *el-Bidâye ve'n-nihâye*, 6/104-105; Süyûtî, *el-Haşâ'îşü'l-kübrâ*, 1/371-373.

¹⁷ Buhârî, *Şahîhu'l-Buhârî*, 4/194; Ebû Bekr Ahmed b. Amr b. Abdilhâlik el-Bezzâr el-Basrî, *Müsnedü'l-Bezzâr*, nşr. Mahfûzur rahman Zeynillah ve diğerleri

2. Hız. Peygamber'in (a.s.m.) Su ile İlgili Diğer Mucizeleri

2.1. Tebük'te Bir Çeşmenin Açılması ve Akan Suyun Orduya Kâfi Gelmesi

Bediüzzaman yukarıda zikredilen üç misalden sonra Hız. Peygamber'in (a.s.m.) su ile ilgili diğer mucizelerini anlatan rivayetlere geçer. "Dördüncü Misal" başlığı altında şu rivayete yer verir:

"Başta İmam Mâlik *Muvatta'* adlı muteber kitabında Mu'âz b. Cebel gibi meşhur sahabelerden naklediyorlar ki: Hız. Mu'âz b. Cebel şöyle dedi: Tebük gazvesinde bir çeşmeye rastladık; sicim gibi ince ince zor akıyordu. Allah Resûlü (a.s.m.) 'Bir parça su toplayın!' diye emir buyurunca oradakiler avuçlarıyla biraz su topladılar. Hız. Peygamber (a.s.m.) o suyla elini yüzünü yıkadı. Suyu çeşmeye koyduğumuzda hemen menfezi açıldı ve çokça su akmaya başladı. Akan su bütün orduya kâfi geldi. Hatta ravilerden biri olan İbn İshak, 'O çeşmenin suyu gök gürültüsü gibi toprak altında gürültü çıkararak aktı.' der. Akabinde Allah Resûlü (a.s.m.) Hız. Mu'âz'a şöyle buyurdu: 'Bu mucizenin bir eseri olarak bu su akmaya devam edecek ve buraları bağa çevirecek. Ömrün yeterse sen de bunu göreceksin!' Hız. Peygamber'in (a.s.m.) haber verdiği bu müjde aynen gerçekleşmiştir."¹⁸

Bediüzzaman'ın naklettiği bu rivayet, onun da belirttiği gibi İmam Mâlik'in söz konusu eserinde mevcuttur.¹⁹ Ancak orada mevcut olan rivayet biraz daha uzundur. Bediüzzaman sadece konuyla ilgili olan son kısmını almakla yetinmiştir. Hadisin baş kısmında Hız. Peygamber'in (a.s.m.) yolda öğle ile ikindi namazını, akşamla yatsı namazını birleştirdiği; Tebük'e varıldığında oradaki pınara hiç kimsenin kendisinden önce onun yanına varmamasını tembih ettiği; bu emri dinlemeyen iki kişiyi Hız. Peygamber'in (a.s.m.) çağırıp azarladığı anlatılmaktadır. Bu hadis-i şerif, *Muvatta'*ın yanı sıra birçok sahih hadis ve siyer kaynaklarında da nakledilmektedir.²⁰ Râvi İbn İshak'ın verdiği detay İbn Hişâm,

(Medine: Mektebetü'l-'Ulûm ve'l-Hikem, 1988-2009), 4/301; Kadı İyâz, *eş-Şifâ*, 1/551; İbn Kesîr, *el-Bidâye ve'n-nihâye*, 6/107.

¹⁸ Nursî, *Mektubat*, 180.

¹⁹ Mâlik b. Enes, *el-Muvatta'*, 1/143.

²⁰ Bkz. Ebû Abdillâh Muhammed b. Ömer b. Vâkîd el-Vâkîdî el-Eslemî el-Medenî, *Kitâbü'l-Megâzî*, thk. Marsden Jones (Beyrut: Daru'l-a'lemî, 1409/1989), 3/1012; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, 36/389; Müslim, *Şahîh-i Müslim*, 4/1784; İbn Hibbân, *Şahîhu İbn Hibbân*, 14/476; İbn Kesîr, *el-Bidâye ve'n-nihâye*, 7/168.

Taberî, Kadı İyâz, Süheylî, İbn Kesîr ve Süyûtî'nin eserinde mevcuttur.²¹ Ayrıca İbn Hişâm, “olayın Müşakkak vadisinde vuku buluşunu ve Hz. Peygamber'den (a.s.m.) önce suyun başına gidenlerin münafıklardan bir grup olduğunu belirtmektedir.

2.2. Hudeybiye'deki Bir Kuyuda Var Olan Az Suyun Bin Dört Yüz Kişiye Kâfi Gelmesi

Bediüzzaman “Beşinci Misal” başlığı altında şu rivayete yer verir:

“Başta Buhârî, Hz. Berâ'dan ve Müslim, Hz. Seleme İbnü'l-Ekvâ'dan ve diğer sahih kaynaklar başka râvilerden ittifakla şu haberi naklediyorlar: Hudeybiye gazvesinde bir kuyuya rastladık. Biz [o sırada orada] bin dört yüz kişiydik. Kuyunun suyu ise ancak elli kişiye yeterdi. Biz kuyudan bütün suyu çektik; içinde hiçbir şey bırakmadık. Allah Resûlü (a.s.m.) geldi ve kuyunun yanı başına oturdu. Bizden bir kova su getirmemizi istedi; biz de [ona bir kova] su getirdik. Kovanın için mübarek ağzının suyundan bıraktı ve [akabinde] dua etti. Daha sonra o kovadaki suyu [suyunu çektiğimiz için bomboş olan] kuyuya döktü. Birdenbire kuyu coştı ve kaynamaya başladı. [Çok kısa bir süre içinde] ağzına kadar doldu. Ordudaki herkes geldi, hem kendileri kana kana su içtiler, hem de hayvanlarına su içirdiler. [Üstelik su] kaplarını da doldurdular.”²²

Bu rivayet başta Ahmed b. Hanbel, Buhârî ve Müslim olmak üzere birçok muhaddis tarafından olayın özüne zarar vermeyen çok az farklı ifadelerle nakledilmiştir.²³ Bediüzzaman'ın mucize ile ilgili olan kısmını almak suretiyle biraz ihtisar ettiği olay, gösterdiği kaynak eserler ve diğer sahih kaynaklarda mevcut olanla birebir örtüşmektedir.

²¹ Ebü Muhammed Cemâlüddîn Abdülmelik b. Hişâm b. Eyyüb el-Himyerî el-Meâfirî el-Basrî el-Misrî, *es-Sîretü'n-nebeviyye*. nşr. Mustafa es-Sekâ vd., (Mısır: Şirketü Mektebe, 1375/1955), 2/527; Muhammed b. Cerîr b. Yezîd el-Âmülî et-Taberî el-Bağdâdî, *Târîhu't-Taberî/Târîhu'l-ümem ve'l-mülük* (Beyrut: Dâru't-Türâs, 1387), 3/110; Kadı İyâz, *eş-Şifâ*, 1/556; Ebü'l-Kâsım Abdurrahman b. Abdillâh b. Ahmed el-Has'amî es-Süheylî el-Mâlekî, *er-Ravzü'l-ünûf fî şerhi's-sîreti'n-nebeviyyeli'bn-i Hişâm* (Beyrut: Dâru İhyâ't-Türâsî'l-'Arabî, 1412), 7/319; İbn Kesîr, *el-Bidâye ve'n-nihâye*, 5/23; Süyûtî, *el-Hasâ'îşu'l-kübrâ*, 1/454.

²² Nursî, *Mektubat*, 180.

²³ Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, 30/533; Buhârî, *Şahîhu'l-Buhârî*, 5/122; Müslim, *Şahîhu Müslim*, 3/1433; İbn Hibbân, *Şahîhu İbn Hibbân*, 11/126; Ebü Nu'aym el-İsfahânî, *Delâilü'n-nübüvve*, 1/409; Beyhakî, *Delâilü'n-nübüvve*, 4/110;126; Kadı İyâz, *eş-Şifâ*, 1/557; İbn Kesîr, *el-Bidâye ve'n-nihâye*, 6/106.

Ayrıca Kadı İyâz'ın da işaret ettiği gibi bu rivayetin başka tariklerle nakledilen farklı bir vechi daha vardır. Bu vecihte farklı olan detay, "Hz. Peygamber'in (a.s.m.) ok torbasından bir ok çıkarıp ashabından birine vermesi ve o okun, içinde su olmayan kuyuya atılmasıyla suyun gür bir şekilde fıskırmasıdır."²⁴

2.3. Mûte Gazvesinde Bir Kırba Suyun Yetmiş İki Kişiyeye Yetmesi

Bediüzzaman "Altıncı Misal" başlığı altında Mûte gazvesinde vuku bulan mucizeye dair rivayeti şu şekilde özetlemektedir:

"Müslim ve İbn Cerîr et-Taberî gibi hadisin dâhi imamları başta olmak üzere diğer kaynaklar sahih bir nakil ile meşhur Ebû Katâde'den şunu aktarıyorlar: Ebû Katâde diyor ki: Meşhur Mûte gazvesinde, [orduyu sevk ve idare eden] komutanların peşpeşe şehit olmaları üzerine, onlara yardıma gidiyorduk. Bende bir su kırbaşı vardı. Allah Resûlü (a.s.m.) bana, 'Kırbanı sakla, zira onun büyük işi var!' Sonra orduda susuzluk baş gösterdi. Biz [o sırada orada] yetmiş iki kişi idik. (Taberî'nin rivayetine göre, üç yüz idik.) Bunun üzerine Allah Resûlü (a.s.m.) 'Bana kırbanı getir!' buyurdu. Ben de kırbamı götürüp ona verdim. O da kırbayı aldı ve kırbanın ağzını ağzına dayadı. İçine nefesini üfleyip üflemediğini bilmiyorum. Akabinde yetmiş iki kişi geldi ve kana kana su içip kaplarını doldurdular. Sonra kırbamı ben geri aldım; [İçinden hiç su eksilmemişti ve] verdiğim gibi duruyordu."²⁵

Bu rivayet Bediüzzaman'ın belirttiği gibi Müslim'in *Sahîh*inde daha uzun ve detaylı olarak mevcuttur.²⁶ Ancak Bediüzzaman'ın ikinci bir kaynak olarak verdiği Taberî'nin günümüze ulaşan eserlerinde bütün aramalarımıza rağmen maalesef rivayetin izine rastlayamadık. Kadı İyâz, "Taberî'nin bu rivayeti sahih hadis kaynaklarındakinden farklı bir vecihle naklettiğini" beyan ettiğine göre onun sözüne istinaden Bediüzzaman da aynı kaynağı zikretmiş olabilir.²⁷ Bediüzzaman'ın işaret ettiği gibi bu mucize, diğer birçok sahih hadis ve siyer

²⁴ Vâkidi, *Kitâbü'l-Megâzî*, 2/588; İbn Hişâm, *es-Sîretü'n-nebeviyye* 2/310; Beyhakî, *Delâilü'n-nübüvve*, 4/114; 126; Kadı İyâz, *eş-Şifâ*, 1/557; Süyûtî, *el-Haşâ'îşu'l-kübrâ*, 1/406.

²⁵ Nursî, *Mektubat*, 180-181.

²⁶ Müslim, *Şahîhu Müslim*, 1/473.

²⁷ Kadı İyâz, *eş-Şifâ*, 1/558.

kaynaklarında da benzer lafızlarla rivayet edilmiştir.²⁸

2.4. Bir Kadının Bir Kırba Suyunun Bir Kafileye Kâfi Gelmesi

Bediüzzaman'ın "Yedinci Misal" başlığı altında Dördüncü örnek olarak zikrettiği rivayet mealen şöyledir:

"Başta Buhârî ve Müslim olmak üzere sahih kaynaklar, Hz. İmran b. Husayn'dan şu rivayeti naklediler: 'Bir seferde, Allah Resûlü (a.s.m.) ile beraber susuz kaldık. Bana ve Ali'ye, "Filân yerde bir kadın var. İki kırba suyu hayvana yüklemiş gidiyor. [O kadını yüküyle birlikte] alıp buraya getirin!' buyurdu. Ben Ali ile birlikte oraya gittim. Hz. Peygamber'in (a.s.m.) haber verdiği yerde kadını su yüküyle birlikte bulup getirdik. Sonra 'Bir kaba, biraz su boşaltın!' diye emretti. Biz de suyu bir kaba boşalttık. Suyun bereketlenmesi için dua etti. Akabinde yine suyu o hayvanın sırtındaki [iki] su kırbasına koyduk. Hz. Peygamber (a.s.m.) 'Herkes gelsin ve su kabını doldursun!' diye emir buyurunca kafiledeki herkes geldi; su kaplarını doldurdu ve kana kana su içti. Sonra 'Kadına bir şeyler toplayın!' buyurdu. [Biz de yiyecek bir şeyler topladık. Kadın onları eteğine doldurdu. Ben kadının iki kırbasının dolduğunu ve hatta geldiği zamankinden daha fazla olduğunu tahmin ediyordum. [Su ile işimiz bitince] Allah Resûlü (a.s.m.) o kadına hitaben şöyle buyurdu: Biz senin suyundan hiç almadık. Zira Cenâb-ı Hak bize kendi hazinesinden su ikram etti."²⁹

Bu rivayet Bediüzzaman'ın belirttiği gibi başta Buhârî ve Müslim'in *Sahîh*'leri olmak üzere birçok sahih hadis kaynaklarında nakledilmiştir.³⁰ Ancak olay değişik lafızlarla anlatıldığı için özünde bir değişiklik olmamakla beraber bazılarında daha uzun, bir kısmında daha kısa olan farklı vecihlerle aktarılmıştır. Bütün kaynaklarda rivayetin mucize ile ilgili olan kısmı, Bediüzzaman'ın naklettiği metinle birebir örtüşmektedir.

²⁸ İbn Sa'd, Ebû Abdillâh Muhammed b. Sa'd b. Menî' el-Kâtib el-Hâşimî el-Basrî el-Bağdâdî, *et-Tabakâtü'l-kübrâ*, nşr. Muhammed Abdulkadir Atâ (Beyrut: Dâru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1410/1990), 1/142-143; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, 37/236-237; İbn Huzeyme, *es-Şahîh*, 1/213; Beyhakî, *Delâilü'n-nübüvve*, 4/282-285; Süyûtî, *el-Haşâ'îşu'l-kübrâ*, 2/74-75.

²⁹ Nursî, *Mektubat*, 181.

³⁰ Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, 33/129-131; Buhârî, *Şahîhu'l-Buhârî*, 1/76, Müslim, *Şahîhu Müslim*, 1/474; Bezzâr, *Müsnedü'l-Bezzâr*, 9/57; İbn Huzeyme, *es-Şahîh*, 1/59; İbn Hibbân, *Şahîhu İbn Hibbân*, 4/120; Ebû Nu'aym, *Delâilü'n-nübüvve*, 1/410; Beyhakî, *Delâilü'n-nübüvve*, 4/276-279; Kadı İyâz, *es-Şifâ*, 1/558-559; Süyûtî, *el-Haşâ'îşu'l-kübrâ*, 2/72-73.

2.5. Tebük'te Hz. Peygamber'in Duası Neticesinde Yağan Yağmurdan Ordunun Su İhtiyacını Karşılması

"Sekizinci Misal" başlığı altında Bediüzzaman'ın naklettiği rivayet şöyledir:

"Başta meşhur İbn Huzeyme *Sahih*'inde, râviler Hz. Ömer'den şu rivayeti naklediyorlar: Tebük gazvesinde susuz kaldık. Hatta içimizden bazıları susuzluktan dolayı devesini keser, içini sıkar ve içerdi. Ebû Bekir Sıddık, Allah Resûlü'ne (a.s.m.) dua etmesi için ricada bulundu. Allah Resûlü (a.s.m.) dua etmek için elini kaldırdı. Daha elini indirmeden bulutlar toplandı ve yağmur öyle yağdı ki, bütün su kaplarımızı doldurduk. Sonra su çekildi. Yağmur sadece bizim ordumuza mahsus olarak bulunduğumuz mevkinin sınırlarını aşmamıştı. Demek ki tesadüf bu yağmurun yağmasına karışmamış ve sırf Hz. Peygamber'in (a.s.m.) bir mucizesi olarak gerçekleşmişti."³¹

Bu rivayeti İbn Huzeyme'nin yanı sıra birçok muhaddis eserinde nakletmiştir.³² Bediüzzaman'ın naklettiği metin ile sahih kaynaklarda yer alan rivayetler arasında kayda değer bir farklılık mevcut değildir.

2.6. Hz. Peygamber'in Çocuk İken Ayağını Yere Vurması ve Çıkan Sudan Su İhtiyacının Giderilmesi

Bediüzzaman "Dokuzuncu Misal" başlığı altında iki rivayete yer vermektedir. Bunlardan ilki şöyledir:

"Meşhur [sahabe] Abdullah b. Amr b. el-Âs'ın torunu ve dört imamın kendisine itimat edip ondan hadis naklettikleri Amr b. Şuayb'dan sahih bir nakil ile onun şöyle dediği rivayet edilmektedir: 'Allah Resûlü'ne (a.s.m.) peygamberlik görevi verilmeden önce amcası EbûTâlib ile deveye binip, Arafat yakınlarındaki Zü'l-mecâzdenilen yere gelmişler. O sırada EbûTâlib susadığını söylemiş. Bunun

³¹ Nursî, *Mektubat*, 181-182.

³² Bezzâr, *Müsnedü'l-Bezzâr*, 1/331; İbn Huzeyme, *es-Şahîh*, 1:52; İbn Hibbân, *Şahîhu İbn Hibbân*, 4/223; Hâkim en-Nisâbü'rî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Abdillâh b. Muhammed el-Hâkim en-Nisâbü'rî, *el-Müstedrek 'ala's-Şahîhayn* ,nşr. Mustafa Abdulkadir Atâ (Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1411/1990), 1/263; Ebû Nu'aym, *Delâilü'n-nübüvve*, 1/523; Beyhakî, *Delâilü'n-nübüvve*, 5/231; Kadı İyâz, *eş-Sifâ*, 1/559; İbn Kesîr, *el-Bidâye ve'n-nihâye*, 6/92-93; Heysemî, Ebû'l-Hasen NûrüddînAlî b. Ebî Bekr b. Süleymân el-Heysemî, *Mecma'u'z-zevâid ve menba'u'l-fevâid*, nşr. Hüsâmu'ddin el-Kudsî (Kahire: Mektebetü'l-Kudsî, 1414/1994), 6/194-195; Suyûtî, *el-Haşâ'îşu'l-kübrâ*, 1/457.

üzerine Allah Resûlü (a.s.m.) deveden inmiş, ayağını yere vurmuş, ayağını vurduğu yerden su çıkmış ve Ebû Talib o sudan içmiştir."Tahkik ehli âlimlerden biri şöyle demiş: 'Bu olay peygamberlikten önce vuku bulduğu için irhâsât kabîlinden olmakla beraber, bu tarihten bin sene sonra aynı yerde Arafat çeşmesinin ortaya çıkması, o olaya binaen Hz. Peygamberin (a.s.m.) bir kerameti sayılabilir."³³

Bu olay nübüvvetten önce vaki olduğu için yukarıda da belirtildiği gibi mucize değil de irhasat kabilindedir. Su ile alakalı harikulade bir olay olması sebebiyle Bediüzzaman, tertibine uyduğu ve benzer ifadelerle yaptığı nakillerle esas kaynak eser olarak istifade ettiği anlaşılın Kadı İyâz'ın *Şifâ*'sında olduğu gibi bu olayı burada zikretmeyi uygun görmüştür. Bunun ikinci bir sebebi de olayın o zamanla sınırlı kalmayıp yaklaşık bin sene sonra benzer bir şekilde tekrar tezahür etmesi³⁴ olabilir.

Kadı İyâz'ın belirttiği gibi benzer birçok rivayet sahih hadis kaynaklarında mevcuttur. Ancak bu rivayet bu veçhiyle tespit edebildiğimiz kadarıyla sadece Kadı İyâz ve İbn Sa'd tarafından nakledilmiştir.³⁵

2.7. Hz. Ömer'in Talebi Üzerine Hz. Peygamber'in Dua Etmesi ve Akabinde Yağmur Yağması

Bediüzzaman'ın "Dokuzuncu Misal" başlığı altında naklettiği ikinci rivayet şöyledir:

"İşte şu dokuz örnek gibi, doksan örnek olmasa bile belki doksan surette rivayetler, Hz. Peygamber'in (a.s.m.) su unsurunda tezahür eden mucizelerini haber vermektedirler. Bu bölümün başındaki yedi örnek, mânevî tevâtür gibi kesinlik ifade eder. Sondaki iki örneğin her ne kadar tarikleri birden fazla ve kuvvetli değildir; râvileri de çok değildir, ancak sekizinci örnekte Hz. Ömer'den rivayet edilen sahabelerin gördükleri mucizeyi teyit eden yine sahabelerin gördükleri ikinci bir mucizeyi başta İmam Beyhakî ve Hâkim olmak üzere sahih kaynaklar Hz. Ömer'den şu şekilde naklediler: Hz. Ömer, Allah Resûlü'nden (a.s.m.) yağmur yağması için dua etmesini istedi. Çünkü ordunun suya ihtiyacı vardı. Allah Resûlü (a.s.m.) dua etmek için elini kaldırdı. Aniden bulutlar

³³ Nursî, *Mektubat*, 182.

³⁴ Ebû'l-Hasen Nürüddîn Alî b. Sultân Muhammed el-Kârî el-Herevî, *Şerhu's-Şifâ fi hukûki'l-Muštafâ* (Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1411), 1/605.

³⁵ İbn Sa'd, *et-Tabakâtu'l-kübrâ*. 1/121; Kadı İyâz, *eş-Şifâ*, 1/560.

toplandı ve yağmur yağdı. Ordunun ihtiyacı kadar su verip gittiler. Sanki yalnız orduya su vermek için görevlendirilmişlerdi; ordunun ihtiyacını karşılayacak kadar suyu verip gittiler.”³⁶

Bu rivayeti bütün çabamıza rağmen ne Bediüzzaman'ın belirttiği iki kaynakta ne de diğer sahih Hadis ve Siyer kaynaklarında bulabildik. Tespit edebildiğimiz kadarıyla bu konuda kaynaklarda Hz. Ömer'den gelen tek rivayet, yukarıda “Beşinci Örnek” başlığı altında zikredilen rivayettir. Ancak er-Rubayyi' bint Mu'avviz b. Afrâ'nın naklettiği benzer bir rivayet bazı kaynaklarda mevcuttur.³⁷

Bu konunun sonunda Bediüzzaman Hz. Peygamber'in (a.s.m.) duasıyla hemen yağmur yağmasının birçok kez vuku bulduğunu ve bunun tevatürle nakledildiğini belirtmektedir. Onun belirttiği gibi söz konusu pek çok rivayet sahih hadis kaynaklarında nakledilmiştir.³⁸

Sonuç

Bediüzzaman “*Mu'cizât-ı Ahmediye (a.s.m.) Risalesi*” adıyla telif ettiği *On Dokuzuncu Mektub*'un Sekizinci İşareti'nde Hz. Peygamber'in (a.s.m.) su unsurunda tezahür eden mucizelerine dair on rivayet zikretmiştir. Bu rivayetlerin dokuzuncusu hariç diğerlerinde hem kaynak ismi vermiş hem de rivayetin ilk ravisini zikretmiştir. Dokuzuncu rivayette ise kaynak ismi belirtmeden sadece rivayetin ilk ravisini zikretmekle yetinmiştir. Kaynağını belirttiği dokuz rivayet, belirtilen kaynakların yanı sıra birçok sahih kaynakta da yer almaktadır. Bir sehiv eseri olsa gerek ki bunlardan sadece üçüncü rivayette kaynak olarak Buhârî ve Müslim'in adını verdiği halde söz konusu rivayet Buhârî'nin

³⁶ Nursî, *Mektubat*, 182-183.

³⁷ Ebü'l-Kâsım Müsnidü'd-dünyâ Süleymân b. Ahmed b. Eyyüb et-Taberânî, *Kitâbu'd-du'â*, nşr. Mustafa Abdülkadir Atâ (Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1413), 605; Suyûtî, *el-Hasâ'îşu'l-kübrâ*, 2/277.

³⁸ Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, 20/277-278; Buhârî, *Şahîhu'l-Buhârî*, 2/29-30, 8/24; Müslim, *Şahîhu Müslim*, 2/612; Bezzâr, *Müsnedü'l-Bezzâr*, 13/336; Nesâî, Ebû Abdîrrahmân Ahmed b. Şu'ayb b. Alî en-Nesâî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, nşr. Hasan Abdulmun'im Şelebî (Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1421/2001), 2/321; Ebû Ya'lâ Ahmed b. Alî b. el-Müsenâ et-Temîmî el-Mevsilî, *Müsnedü Ebî Ya'lâ*, nşr. Hüseyin Selîm Esed (Dımaşk: Dâru'l-Me'mûn li't-Kürâs, 1404/1984), 6/82; İbn Huzeyme, *es-Şahîh*, 3/145; İbn Hibbân, *Şahîhu İbn Hibbân*, 7/105-106; Ebû Nu'aym, *Delâilü'n-nübüvve*, 1/42.

Sahîh'inde geçmemektedir. Beyhakî ve Hakîm'in eserlerini kaynak gösterdiği son rivayetin varlığını ne bu iki kaynakta ne de başka sahih kaynaklarda tespit edebildik. Bununla beraber Bediüzzaman'ın zikrettiği bu son rivayet, onun ismini verdiği sahabeden/Hz. Ömer'den değil de başka bir kadın sahabeden/er-Rubayyi' bint Mu'avviz b. Afrâ'dan gelmekte ve bu benzer rivayet bazı sahih kaynaklarda nakledilmektedir. Rivayetlerin metinleri çok az denecek kadar farklı birkaç detayın dışında kaynaklardaki metinlere mutabıktır. Rivayetlerin tertibi ve ihtisar edilerek nakledilen olaylar Kadı İyâz'ın *Şifâ*'sındakilerle birebir aynıdır. Dokuzuncu rivayetten sonra naklettiği detay, Ali el-Kârî'nin *Şifâ* şerhinde aynı ifadelerle dile getirilmiştir. Bu iki husus göz önüne alınırsa "Bediüzzaman'ın ele aldığımız risalesindeki bu bölümün temel kaynakları Kadı İyâz'ın *Şifâ*'sı ile onun Ali el-Kârî tarafından yapılan şerhidir!" diyebiliriz.

Bediüzzaman Said Nursi, yüzlerce rivayeti ihtiva eden *Mu'cizât-ı Ahmediye (a.s.m.) Risalesi* dahil olmak üzere toplamda beş bin sayfaya yakın *Risale-i Nur* eserlerini yanında hiçbir eser bulundurmadan tamamen ezberlediği eserlere dayanarak yazmıştır. Bir insanın hafızası ne kadar güçlü olursa olsun bu kadar geniş bir külliyatı yazarken bazı hatalar yapması normal karşılanmalıdır. Bununla birlikte Bediüzzaman'ın problem teşkil eden bir hata yapmadığı da görülmektedir.

Kaynakça

Ahmed b. Hanbel. Ebû Abdillâh Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî el-Mervezî. *Müsnedü'l-imâm Ahmed b. Hanbel*. nşr. Şu'ayb el-Arnaût vd.. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1421/2001.

Ali el-Kârî, Ebû'l-Hasen Nûrüddîn Alî b. Sultân Muhammed el-Kârî el-Herevî. *Şerhu's-Şifâ fî huķûķi'l- Muştafâ*. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1411.

Beyhakî, Ebû Bekr Ahmed b. el-Hüseyn b. Alî el-Beyhakî. *Delâilü'n-nübüvve ve ma'rifetü ahvâli's-şeri'a*. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1405.

Bezzâr, Ebû Bekr Ahmed b. Amr b. Abdilhâlik el-Bezzâr el-Basrî. *Müsnedü'l-Bezzâr*. nşr. Mahfûzur rahman Zeynullah vd.. Medine: Mektebetü'l-Ulûm ve'l-Hikem, 1988-2009.

Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâîl b. İbrâhîm el-Cu'ffî el-Buhârî. *Sahîhu'l-Buhârî*. Beyrut: Dâru Tavki'n-Necât, 1422.

- Ebû Nu'aym el-İsfahânî, Ebû Nuaym Ahmed b. Abdillâh b. İshâk. *Delâilü'n-nübüvve*. nşr. Dr. Muhammed Revâs Kal'acî - Abdulber Abbâs. Beyrut: Dâru'n-Nefâis, 1406/1986.
- Ebû Ya'lâ el-Mevsilî. Ebû Ya'lâ Ahmed b. Alî b. el-Müsennâ et-Temîmî el-Mevsilî. *Müsnedü Ebî Ya'lâ*. nşr. Hüseyin Selîm Esed. Dımaşk: Dâru'l-Me'mûn li't-Türâs, 1404/1984.
- Hâkim en-Nisâbü'rî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Abdillâh b. Muhammed el-. *el-Müstedrek 'ala's-Sahîhayn*. nşr. Mustafa Abdulkadir Atâ. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1411/1990.
- Heysemî, Ebû'l-Hasen Nûrüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Süleymân el-. *Mecma'u'z-zevâid ve menba'u'l-fevâid*. nşr. Hüsâmuddin el-Kudsî. Kahire: Mektebetü'l-Kudsî, 1414/1994.
- İbn Hibbân, Ebû Hâtîm Muhammed b. Hibbân b. Ahmed el-Büstî. *Sahîhu İbn Hibbân*. nşr. Şu'ayb el-Arnaût. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1408/1988.
- İbn Hişâm, Ebû Muhammed Cemâlüddîn Abdülmelik b. Hişâm b. Eyyûb el-Himyerî el-Meâfirî el-Basrî el-Mısrî. *es-Sîretü'n-nebeviyye*. nşr. Mustafa es-Sekâ vd.. Mısır: Şirketü Mektebe, 1375/1955.
- İbn Huzeyme, Ebû Bekr Muhammed b. İshâk b. Huzeyme es-Sülemî en-Nisâbü'rî. *es-Sahîh*. nşr. Muhammed Mustafa el-A'zamî. Beyrut: el-Mektebül-İslâmî, t.y.
- İbn Kesîr, Ebû'l-Fidâ' İmâdüddîn İsmâîl b. Şihâbiddîn Ömer b. Kesîr b. Dav' b. Kesîr el-Kaysî el-Kureşî el-Busrâvî ed-Dımaşkî eş-Şâfiî. *el-Bidâye ve'n-nihâye*. nşr. Ali Şîrî. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsî'l-'Arabî, 1408/1988.
- İbn Sa'd, Ebû Abdillâh Muhammed b. Sa'd b. Menî' el-Kâtîb el-Hâşimî el-Basrî el-Bağdâdî. *et-Tabakâtu'l-kübrâ*. nşr. Muhammed Abdulkadir Atâ. Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1410/1990.
- Kadı İyâz, Ebû'l-Fazl İyâz b. Mûsâ b. İyâz el-Yahsubî. *eş-Şifâbita'rîfihukûki'l-Muştafâ*. Ammân: Dâru'l-Feyhâ, 1407.
- Mâlik b. Enes, *el-Muvaţta'*, nşr. Muhammed Fuâd Abdulbaki. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsî'l-'Arabî, 1406/1985.
- Müslim b. Haccâc, Ebû'l-Hüseyn Müslim b. el-Haccâc b. Müslim el-Kuşeyrî. *Sahîh-i Müslim*. nşr. Muhammed Fuâd Abdulbaki. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsî'l-'Arabî, t.y.
- Nesâî, Ebû Abdirrahmân Ahmed b. Şu'ayb b. Alî en-Nesâî. *es-Sünenü'l-kübrâ*. nşr. Hasan Abdülmün'im Şelebî. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1421/2001.

- Nursî, Bediüzzaman Said. *Mektubat*. İstanbul: Söz Basım Yayın, 2005.
- Taberânî, Ebü'l-Kâsım Müsnidü'd-dünyâ Süleymân b. Ahmed b. Eyyûb et-Taberânî. *Kitâbu'd-du'â*. nşr. Mustafa Abdülkadir Atâ. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1413.
- Taberî, Muhammed b Cerîr b. Yezîd el-Âmülî et-Taberî el-Bağdâdî. *Târîhu't -Ṭaberî/ Târîhu'l-ümemve'l-mülûk*. Beyrut: Dâru't-Türâs, 1387.
- Süheylî, Ebü'l-Kâsım Abdurrahman b Abdillâh b. Ahmed el-Has'amî es-Süheylî el-Mâlekî. *er-Ravzü'l-ünüffî şerhi's-sîreti'n-nebeviyye li'bni Hişâm*. Beyrut: Dâru İhyâ't-Türâsi'l-'Arabî, 1412.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muhammed el-Hudayrî es-Süyûtî eş-Şâfiî. *el-Ḥaşâ'îşu'l-kübrâ*. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, t.y.
- Vâkîdî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Ömer b. Vâkîd el-Vâkîdî el-Esemî el-Medenî. *Kitâbü'l-Megâzî* thk. Marsden Jones. Beyrut: Dâru'l-A'lemî, 1409/1989.